

وزارت علوم و انقلاب فرهنگی

گرچه بعلمت ضعف کار توضیحی در باره علل لزوم تشکیل وزارت خانه های جدید هنوز افکار عمومی رغبت کافی به قبول اصالت این اقدام نشان نمیدهد ولی بهر حال در بین وزارت خانه های تأسیس شده بنظر میرسد که وزارت علوم و تحقیقات علمی وضع خاصی دارد ، وضع خاص باین معنی که وزارت علوم در شرایط کنونی جامعه ما و در محدوده انقلاب آموزشی و فرهنگی کشور که اکنون احتیاج بآن بیش از هر زمان دیگر احساس میشود باید نقش اول را ایفاء کند و ما اینطور فکر میکنیم که اصولاً تشکیل وزارت علوم خود مرحله آغاز این انقلاب است . و اگر این نظر صحیح باشد باید گفت چه دلیلی از این مهمتر و منطقی تر در مورد لزوم تشکیل این وزارت خانه میتوان اقامه نمود !

حقیقت این است که مردم اזהر اقدام اصیل در زمینه بهبود شرایط عمومی زندگی و تأمین رفاه جامعه شدیداً جانب داری میکنند و البته مسأله آموزش و پرورش که بطور کامل و مستقیم مربوط با زندگی یکایک افراد این کشور میگردد ، مسأله ای که بدو خوب آن نمیتواند بی تأثیر در کیفیات و حیات جامعه باشد بصورت جدی مورد علاقه و توجه مردم است ، و درست بهمین مناسبت هر قدم مثبت و هر تصمیم گره گشای دولت در این زمینه بیش از آنچه که تصور رود مورد حمایت و تأیید قطعی واقع میشود و مردم با تمام نیروی خود آنرا تقویت میکنند ، براین اساس نحوه قضاوت افکار عمومی نسبت به وزارت علوم کاملاً روشن است .

تشکیل وزارت علوم نتیجه اجتناب ناپذیر لزوم ایجاد انقلاب فرهنگی و تأمین احتیاجات مختص این انقلاب است در اینصورت اگر این تشکیلات نتواند وظیفه ای که رسالت اجرای آنرا برعهده دارد انجام دهد بصورت نیروی ضد انقلاب در خواهد آمد نیروئی که بدون تردید در جریان بثمر رسیدن انقلاب فرهنگی ایران ایجاد انحراف و تزلزل میکند اما برای اینکه چنین فاجعه ای بروز نکند چه باید کرد .

قبل از هر اقدام باید به لزوم انقلاب فرهنگی صمیمانه معتقد شد و آنگاه پذیرفت که برای پیروزی این انقلاب احتیاج به تشکیلاتی است که از هر جهت منطبق و هماهنگ با مختصات و روحیه انقلاب باشد. چنین تشکیلاتی محتاج به کادر و عوامل انقلابیست، جریان انقلاب و تغییرات جهشی محیط در بوجود آوردن عناصر انقلابی بی نهایت مؤثر است، با توجه باین مطلب در دوران انقلاب و تحت آموزش انقلابی کادر هائی تربیت خواهند شد که از نظر ثنوری و عمل آماده برای هر گونه سازندگی انقلابی میباشند و یکی از امتیازات وزارت علوم این است که بعنوان سازمان زمان انقلاب در شرایطی متولد میشود. که امکانات استفاده از کادرها و عوامل انقلابی تا حد زیادی فراهم شده است، از این گذشته وزیر علوم خود پایه گذار تشکیلاتی است که در رأس آن قرار گرفته یعنی هیچگونه رادع و مانعی بشکل سازمان کهنه و قدیمی در برابر او وجود ندارد و از این جهت وارث وضع نابسامان گذشته نیست و این نیز توفیق بسیار بزرگ است. از این روم میخواهیم اینطور نتیجه بگیریم که اگر تا کنینک عملیات بر اساس واقع بینی و در نظر گرفتن تمام امکانات مثبت باشد دیگر دلیلی برای عدم موفقیت احتمالی وزیر علوم و همکاران او وجود نخواهد داشت.

واقع بینی. ما در مجله مسائل ایران اغلب روی مسأله واقع بینی تکیه کرده ایم مقصود ما از واقع بینی این است که برای شروع بکار لازم است قبلاً کلیه شرایط مثبت و منفی را با دید ابرکتیو بررسی کنیم، از برخورد با واقعیات احتراز نکنیم، از صحنه مبارزه بخاطر تحقق حقیقت نگریزیم و هرگز در برابر مشکلات حتی اگر مأیوس کننده بنظر آیند زانو نزنیم، باید با تمام وجود خود قبول کنیم که پیروزی قطعی انقلاب ایران در گروی فداکاری و جانبازی کسانی است که در متن انقلاب به کوشش و تلاش پرداخته اند هر عنصر انقلابی مانند یکی از مهره های اصلی ماشین انقلاب است، پس اگر ضعف و سستی نشان دهد و یا اگر کار خود را بخوبی انجام ندهد حرکت ماشین در مجموع دچار وقفه میگردد و لطمه ای که باین نحو وارد میشود سراسر جامعه را متألم میکند، وزارت علوم که در ماشین انقلاب یکی از مهره های اصلی است احتیاج مبرم باین واقع بینی دارد، یعنی باید نخست جامعه فرهنگی کشور را بخوبی بشناسد، مشکلات و معضلات آنرا رده بندی کند و بر اساس اهمیت مطلب

در رفع آنها بکوشد، شك نیست که چنین اقدامی محتاج به بررسی دقیق اولیه است و این بررسی کامل نخواهد بود مگر آنکه بصورت دستجمعی صورت گیرد ، باین معنی که عناصر بررسی کننده عبارت خواهند بود از کلیه واحدهای دانشگاهی کشور ، این واحدهای دانشگاهی که متشکل از دانشجویان ، اساتید و مدیران اداری میباشند صالح ترین افرادی خواهند بود که میتوانند مشکلات را مطرح کرده و راه اصلاح را معین کنند .

دانشجویان . باید به دانشجوی ایرانی حق داده شود تا مسائل مربوط به امور تحصیلی و زندگی خود را مطرح کند ، تقاضای خود را عنوان نماید و بنوان یکی از عوامل اصلی حیات فرهنگی کشور تجهیز گردد ، لازم است این فکر بوجود آید که دانشجویان در امور مربوط به خود دخالت مستقیم داشته باشد ، تأمین چنین حقی برای دانشجویان نه فقط مشکلی ایجاد نخواهد کرد بلکه بسیاری از مشکلات کنونی را نیز برطرف خواهد ساخت ، اگر مسئولیت قسمتی از امور دانشگاهها را برعهده دانشجویان بگذارید یقین است که گام بسیار اساسی در راه تحقق انقلاب فرهنگی کشور برداشته اید . از این گذشته آقای وزیر علوم جز از راه برقرار کردن تماس مستقیم با دانشجویان مملکت به دردهای آنها پی نخواهد برد ، باید رابطه ای دوستانه ، محکم و استوار بین وزارت علوم و دانشجویان بوجود آید ، باید اقدامات وزارت علوم بنحوی باشد تا دانشجویان بتوانند این تشکیلات نو بنیاد را پیش از انقلاب آموزشی بشناسند و تمام نیروی خود را در اختیار آن گذارند ، شایع است که تاکنون گروهی از دانشجویان دانشگاههای کشور با آقای دکتر رهنما ملاقات کرده و نظریات خود و اعتقادشان را با اطلاع اورسانده اند و ضمناً تقاضا داشته اند که آقای وزیر آن مطالب را به مرض شاهنشاه برساند . ما برقرار شدن چنین رابطه لازم و دوستانه ای را بین دکتر رهنما و دانشجویان استقبال میکنیم و آنرا قدم بسیار مؤثری برای روشن شدن حقایق میدانیم ، ولی چقدر بجاست که این رابطه پراکنده و تقریباً خصوصی بیک رابطه رسمی و مداوم تبدیل شود ، باشد تا نتیجه این کار مبنی تحولی بسیار عظیم گردد ، تحولی که شرایط تحصیلی و زندگی « **عصیان گران مظلوم** » یعنی دانشجویان را بکلی دگرگون سازد .

اساتید دانشگاه . نقش اساتید دانشگاههای ایران در بثمر رسیدن

انقلاب فرهنگی کاملاً ممتاز است استاد دانشگاه فرم دهنده اصلی نسل جوان شناخته میشود، او نه فقط با نسل حاضر بلکه با نسل‌های آینده در ارتباط بوده و در حفظ و بقاء مملکت بمفهوم بسیار عمیق خود سهم بسزائی دارد، معلم معمار اجتماع است، معلم فرم ایدئولوژیک اجتماع را معین میکند، او با روح و قلب جامعه ارتباط دارد و بهمین جهت از منزلتی بس رفیع برخوردار است از این نظر معلم در شناسائی و درك خصوصیات فکری نسل جوان و تشریح آن از هر لحاظ صلاحیت دارد، با استفاده از دانش و تجربه معلم میتواند انقلاب فرهنگی را غنی ساخت بعبارت دیگر بدون کمک و شرکت مستقیم معلم نمیشود انقلاب فرهنگی را بانجام رساند، پس باید بمعلم این حق را داد تا در محیطی آزاد و تحت شرایط مساعد نظر و عقیده خود را عنوان نماید، مشکلات را باز گو کند و راه اصلاح بیابد معلم واقعی نمیتواند با دانشجو تضادی داشته باشد، اساتید ما مخصوصاً اساتید جوان که خود در گذشته نزدیک دانشجو بوده اند بالا جبار با تمام مسائل دانشجویی آشنائی دارند، درس‌های اخیر گروهی از بهترین دانشجویان ایرانی که در دانشگاه‌های داخل و خارج از کشور تحصیلات خود را با تمام رسانده‌اند و وظیفه تربیت نسل جوان را تقبل نموده و با اعتقاد و ایمان راسخ به اهمیت شغلی که انتخاب کرده‌اند مبدأ طرز تفکر جدیدی نسبت به مسائل دانشگاهی و دانشجویی شده‌اند، بنظر ما این اساتید لایق، با استعداد و روشنفکر بمنزله تکیه گاه اصلی انقلاب فرهنگی کشور شناخته میشوند، اینها برگزیدگان نسل حاضر این مملکت هستند، وزارت علوم بدون توجه به نیروی معنوی و استفاده از دانش نوین آنها قادر بکشودن هیچ گره‌ای نخواهد بود، از طرف دیگر باید دانست که بین این اساتید جوان و دانشجویان وحدت نظر کامل و هماهنگی وسیع وجود دارد و این خود بسیاری از مشکلات را بر طرف میسازد البته بشرطیکه اقدامات وزارت علوم نیز در جهت تحکیم هر چه بیشتر این همبستگی و همگامی باشد.

مدیران اداری. کسانی که امور اداری دانشگاه‌های کشور را رهبری میکنند به ضرورت شغلی خود با عللی که موجب رکود در کار و فعالیت دانشگاهی میشود آشنا هستند، آنطور که مشاهده میگردد با تمام اقداماتی که شده د از قبیل تشکیل هیئات امناء برای دانشگاهها، هنوز سیستم اداری این مؤسسات کم و بیش تحت حاکمیت مقرراتی است که بهیچوجه با روح انقلاب فرهنگی

کشور توازن ندارد، بعلاوه با تنویض اختیارات و آزادی عمل بیشتر برای بعضی از دانشگاهها مالا^۱ یکنوع ناهماهنگی شدید بوجود آمده است که تأثیر نامطلوب یأس آور آن روی اساتید و دانشجویان کاملاً مشهود است، یکی از وظایف عمده وزارت علوم این است که هر چه زودتر مقررات واحدی برای تمام دانشگاههای کشور وضع کند، کادر آموزشی، کادر اداری و دانشجویان دانشگاهها باید از شرایط وامکانات و اختیارات مساوی برخوردار شوند و در تنظیم و تدوین چنین مقرراتی مدیران اداری دانشگاهها میتوانند سهم بسزائی داشته باشند.

با توجه به توضیحات داده شده. ملاحظه میشود که مبرمترین مسأله در انقلاب فرهنگی کشور حل مشکلات و معضلاتی است که در راه تحصیلات دانشگاهی وجود دارد، فرهنگ ما باید از راه برطرف ساختن این موانع عمده اساسی اصلاح شود، زیرا تا امر تعلیم شکل صحیح پیدا نکند امر تحقیق که آن نیز از جمله وظایف وزارت علوم است سرانجام نخواهد گرفت، در حال حاضر و با اشکالات کنونی تحقیقات علمی منهومی نخواهد داشت، ما بهیچوجه مخالف پرتاب موشک و یا استفاده از نیروی اتم در محدوده فعالیت‌های دانشگاهی نیستیم ولی اعتقاد داریم تا زمانیکه بنیان دانشگاهی و آموزشی ما استوار نیست، تا زمانیکه مسائل اولیه تحصیل در دانشگاهها حل نشده است، تا زمانیکه تضادهای عمده محیط دانشگاه را بمیدان برخوردهای گوناگون تبدیل کرده است موضوع تحقیقات علمی بیشتر جنبه شوخی و سرگرمی خواهد داشت، تردید نیست که ما حاصل انقلاب فرهنگی ایران باید آنچهان تحقیقات علمی باشد که ثمره و محصول آن شکل جامعه را از هر جهت عوض کند ولی خود تحقیقات علمی انقلاب فرهنگی نیست و حال آنکه وزارت علوم برای انجام انقلاب فرهنگی بوجود آمده است اگر آقای دکتر رهنما و همکاران ایشان قادر بذكر این ضرورت تاریخی باشند حق دارند خود را بعنوان نمایندگان بلامعارض نسل روشنفکر و جوان ایران معرفی کنند و در غیر اینصورت چنین رسالتی را نخواهند داشت.